

Bekwaamheid en barrières van zorgprofessionals bij het praten over gewicht en leefstijl met kinderen met overgewicht of obesitas, in Nederland. Een zelf-rapportage studie onder zeven verschillende beroepsgroepen.

Aanleiding van het onderzoek

Veel zorgprofessionals voelen zich oncomfortabel en onvoldoende competent om het gesprek over gewicht aan te gaan met kinderen met overgewicht of obesitas en hun ouders. Om de obesitaszorg voor kinderen te optimaliseren is onderzoek gedaan naar de ervaren bekwaamheid en waargenomen barrières van Nederlandse zorgprofessionals met betrekking tot het praten over gewicht en leefstijl tijdens de behandeling van kinderen met overgewicht of obesitas. Er is geanalyseerd of deze bekwaamheid en barrières invloed hebben op de inspanning die men levert om toch het gesprek aan te gaan over gewicht of leefstijl. Daarbij is gekeken naar verschillen tussen beroepsgroepen.

Methode

Er is bij 578 zorgverleners gemeten of iemand zich bekwaam voelt door diegene vragen te laten beantwoorden met een score tussen de 1 (onbekwaam) en 10 (zeer bekwaam). Voor het meten van de waargenomen barrières is er gebruik gemaakt van een nieuw ontwikkelde vragenlijst gebaseerd op barrières die gerapporteerd zijn in de literatuur of door experts. De vragenlijst bevatte 16 barrières waarbij de participanten konden aangeven of de barrière wel of niet van toepassing was. Participanten konden daarnaast nog aanvullende barrières invullen, als die werden gemist in de vragenlijst. Ook zijn de participanten gevraagd in hoeverre zij het gesprek over gewicht en leefstijl vermijden met kinderen met overgewicht of obesitas en hun ouders. De antwoordmogelijkheden bij deze vraag waren: 1 = nooit, ik maak gewicht altijd bespreekbaar, 2 = in minder dan een kwart van de casussen bespreek ik gewicht niet, 3 = in ongeveer de helft van de casussen bespreek ik gewicht niet, 4 = in drie kwart van de casussen bespreek ik gewicht niet, 5 = ik bespreek gewicht nooit. De vragenlijst is door 578 zorgprofessionals uit zeven verschillende beroepsgroepen ingevuld: huisartsen, jeugdartsen, jeugdverpleegkundigen, kinderartsen, geestelijke gezondheidszorg (GGZ-) professionals, diëtisten en fysiotherapeuten. De data zijn geanalyseerd met verschillende statistische methodes: (1) beschrijvende statistiek, (2) Kruskal-Wallis testen (3) Fisher's exact testen, (4) T-testen (5) multivariate regressieanalyses.

Resultaten

Ervaren bekwaamheid scoorde gemiddeld een 7,2 en gemiddeld ervoeren de zorgverleners 4 verschillende barrières. De meerderheid van de zorgprofessionals (94,6%) heeft aangegeven één of meer barrières te ervaren, het maximaal aantal ervaren barrières was 12. Kinderartsen rapporteerden significant hogere scores op ervaren bekwaamheid in vergelijking met alle andere groepen zorgverleners, met uitzondering van diëtisten en jeugdartsen. Van alle zorgverleners scoorde 1 op de 15 (6,9%) zijn/haar ervaren bekwaamheid onvoldoende, suggererend dat men zich niet goed in staat voelt om met succes gewicht en leefstijl te bespreken met kinderen met overgewicht of obesitas en hun ouders. Kinderartsen ervoeren significant minder barrières in vergelijking met andere groepen zorgverleners, behalve GGZ-professionals. Van de totale groep zorgprofessionals rapporteerde 9,6% dat ze gewicht en leefstijl niet bespraken door waargenomen barrières. Deze zorgprofessionals rapporteerden tevens een lagere ervaren bekwaamheid (gemiddelde score 6,3), in vergelijking met professionals die aangaven deze onderwerpen naar alle waarschijnlijkheid wél te bespreken (gemiddelde score ervaren bekwaamheid 7,3) ondanks een vergelijkbaar aantal waargenomen barrières. In totaal beoordeelde 14,2% van alle zorgprofessionals hun eigen bekwaamheid als onvoldoende en/of gaven ze aan in de meeste gevallen niet te praten over gewicht en leefstijl met kind en ouders vanwege ervaren barrières.

Conclusie

Nederlandse zorgprofessionals die zorg verlenen aan kinderen met overgewicht of obesitas, scoren hun eigen bekwaamheid om het gesprek aan te gaan over gewicht en leefstijl gemiddeld als voldoende. Dit neemt niet weg dat er een grote mogelijkheid bestaat dat een kind met overgewicht of obesitas een zorgprofessional tegenkomt die zich niet bekwaam voelt om te praten over gewicht en leefstijl (1 op de 7 [14,2%]). Uit andere studies is bekend dat dergelijke barrières verminderd kunnen worden door investeringen in educatie, zorg-infrastructuur en beschikbaarheid van passende financiële ondersteuning. Dergelijke investeringen zouden kunnen resulteren in het verhogen van de ervaren bekwaamheid van de zorgverleners met als doel het verbeteren van de kwaliteit van zorg voor kinderen met overgewicht en obesitas in Nederland. Verder onderzoek is nodig om inzicht te krijgen in het gegeven dat sommige zorgprofessionals in de gezondheidszorg barrières ervaren en toch in staat zijn om het onderwerp aan te kaarten, terwijl anderen het onderwerp in gesprekken vermijden, ondanks een vergelijkbaar aantal waargenomen barrières.